

Metsäasioiden kansainvälinen edunvalvonta

Avaintehtävä

Vahvistetaan perhemetsätalouden asemaa ja suomalaisen puun hyväksyttävyyttä kansainvälisessä metsäpolitiikassa ja lopputuotemarkkinoilla.

Euroopan unioni ja metsät

Metsätoimintasuunnitelman toimeenpano

EU:n metsätoimintasuunnitelma ja sen toteuttamista koskeva yksityiskohtainen työohjelma vuosille 2007–2011 hyväksyttiin vuoden 2006 lopulla. Vuoden 2007 painopisteiksi työohjelmassa määriteltiin muiden kuin puutuotteiden arvottamiseen liittyvät kysymykset, metsäenergia sekä puutuotteiden julkisia hankintoja koskevat ohjeet ja julkisten hankintojen politiikkojen yhtenäistäminen. Kahta ensimmäistä painopistealuetta varten asetettiin asiantuntijatyöryhmät, joissa on myös metsänomistajien edustus. Molemmat työryhmät kokoontuivat kaksi kertaa vuoden 2007 aikana.

Lisäksi kertomusvuonna ajankohtaisia aiheita olivat metsäsektorin kilpailukyky, ilmastomuutos ja vuodelle 2010 asetettujen metsien monimuotoisuustavoitteiden saavuttaminen. Komission tilaama selvitys globalisaation vaikutuksista EU:n metsäsektorin kilpailukykyyn valmistui kertomusvuoden aikana. Neuvoo-antava metsä- ja korkkityöryhmä teki aloitteen kolmannen – ilmastomuutosta ja metsien välistä suhdetta käsittelevän – työryhmän perustamisesta, ja aloite sai tukea myös jäsenmaiden edustajilta pysyvässä metsäkomiteassa. Komissio hyväksyi alustavasti työryhmän perustamisen vuoden 2008 aikana.

Metsätoimintasuunnitelman tavoitteiden mukaisesti komissio pyrki myös parantamaan metsäasioiden koordinaatiota ja kommunikaatiota komission sisällä nimittämällä jokaiseen pääosastoon metsäasioista vastaavan koordinaattorin. Komissio laati myös ensimmäistä kertaa kattavan vuosityöohjelman pysyvälle metsäkomitealle.

Euroopan metsänomistajajärjestö CEPF määritteli omat toimenpiteensä EU:n metsätyöohjelman toteuttamiseksi. Omassa toimintasuunnitelmassaan CEPF keskittyi niihin EU:n toimintasuunnitelman kohtiin, joiden toteuttamiseen se katsoi parhaiten voivansa panostaa omien työryhmiensä ja jäsenorganisaatioidensa osaamisen kautta. Tällaisia alueita olivat mm. tutkimus ja kehitys, muiden kuin puutuotteiden arvottamiseen liittyvät kysymykset, metsäenergian käytön edistäminen, metsänomistajien välisen yhteistyön edistäminen, ilmastomuutoksen torjumiseen ja metsien monimuotoisuuden edistämiseen liittyvät kysymykset sekä puun käytön edistäminen.

Puutuotteiden julkiset hankinnat

EU:n metsätoimintasuunnitelman yhdeksi toimenpiteeksi on määritelty puutuotteita koskevien julkisten hankintojen ohjeiden harmonisointi. Komissio laati

raportin jäsenmaissa käytössä olevista julkisten hankintojen säännöksistä, ja asiasta keskusteltiin sekä pysyvän metsäkomitean että neuvoo-antavan metsä- ja korkkityöryhmän kokouksissa.

Komissio valmisteli kertomusvuoden aikana vihreiden julkisten hankintojen tiedonantoa, joka julkaistaan keväällä 2008. Tiedonannon tarkoituksena on edistää vihreitä julkisia hankintoja Euroopan unionissa mm. jäsenmaiden välisen yhteistyön ja kansallisten säännösten yhtenäistämisen keinoin. Komissio on jo etukäteen päättänyt, että puutuotteet ovat yksi tarkastelun painopistealueista.

Jäsenmailta ja sidosryhmiltä pyydettiin näkemyksiä siitä, kuinka julkisten hankintojen viherryttämisen ohjeiden harmonisoinnissa tulisi edetä. Suomi toimitti komission ja pysyvän metsäkomitean käyttöön muistion, jossa korostettiin mm. puun tasapuolista kohtelua suhteessa muihin tuotteisiin ja raaka-aineisiin. MTK osallistui Suomen näkökantojen määrittelyyn ja muistion valmisteluun metsäpolitiikan EU-alajaostossa. Lisäksi MTK:n edustajat tapasivat tiedonannon valmistelusta vastuussa olevan komission edustajan ja esittelivät hänelle MTK:n näkökantoja tähän kysymykseen.

Metsänomistajia edustavat eurooppalaiset organisaatiot (CEPF, COPA-COGECA, USSE, ELO) valmistelivat komissiolle suunnatun yhteisen kannanoton, jossa esitellään metsänomistajien tavoitteet puutuotteiden julkisten hankintojen viherryttämisessä. Kannanotossa korostetaan yhtenäisen lähestymistavan tarvetta Euroopan unionin alueella sekä tasapuolisten vaatimusten asettamista puuperäisille ja kilpaileville tuotteille. Lisäksi tuodaan esille, että ympäristövaatimusten ja kestävyys todentamisen perusteena tulee olla kansainvälisissä metsäprosesseissa sovitut laillisen ja kestävän metsätalouden kriteerit.

Energia- ja ilmastopolitiikka

Energia- ja ilmastopolitiikka olivat yksi vuoden tärkeimmistä keskustelunaiheista. Komissio julkaisi tammiukuussa esityksen EU:n ilmasto- ja energiapolitiittisiksi tavoitteiksi, jotka hyväksyttiin Eurooppa-neuvoston kokouksessa maaliskuussa. EU asetti tavoitteekseen kasvihuonekaasupäästöjen alentamisen 20 %:lla, uusiutuvan energian osuuden nostamisen 20 %:iin ja liikenteen biopoltonesteiden osuuden nostamisen 10 %:iin vuoteen 2020 mennessä. MTK piti tavoitteita haasteellisina, mutta toi esille bioenergian käytön lisäämisen tuovan myös uusia mahdollisuuksia maaseudulle. Erityisesti mahdollisuuksia nähtiin metsäenergian käytön lisäämisessä.

Komissio järjesti myös biopoltoaineiden ja bioenergian käytön edistämiseen liittyvän konsultaation keväällä 2007. Konsultaatiossa kysyttiin mm. miten bioenergian kestävyys tulisi varmistaa. Euroopan metsänomistajajärjestö CEPF valmisteli vastauksen konsultaatioon. Vastauksessaan se korosti elinkaarinäkökulmaa sekä olemassa olevien kestävan metsätalouden määrittelyjen ja todentamisjärjestelmien hyödyntämistä.

Komissio antoi myös esityksen liikenteen polttoaineiden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä käsittelevän direktiivin muuttamisesta. Parlamentin ympäristöjaosto esitti direktiiviin liitettäväksi biopolttoaineille tiukat kestävyyskriteerit, joissa olisi määritelty myös monitoisuuden turvaamiseen ja sosiaaliseen kestävyteen liittyviä vaatimuksia. Nämä vaatimukset eivät kuitenkaan ottaneet huomioon jo olemassa olevia kestävä metsätalouden kriteerejä. Komissio ja neuvosto suhtautuivat varauksella kestävyyskriteerien liittämiseen kyseiseen direktiiviin. Asian käsittely jatkuu vuonna 2008.

Maaperästrategian ja -direktiivin valmistelu

Komission syksyllä 2006 antamaa esitystä maaperästrategiaksi ja maaperän suojelun puitedirektiiviksi käsiteltiin neuvoston metsätyöryhmässä. Euroopan parlamentti asettui syksyllä tukemaan komission esitystä, mutta esitti samalla useita lievennyksiä direktiiviin. Komission esitys ei kuitenkaan saanut joulukuun ympäristöneuvostossa riittävää tukea jäsenmailta, jotka pitivät sitä kalliina ja päällekkäisenä jo voimassa oleville järjestelmille.

Neuvoa-antava metsä- ja korkkityöryhmä

Työryhmä kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa. Työryhmän tärkeimpänä asiana oli EU:n metsätoimintasuunnitelman toimeenpanoon liittyvät asiat. MTK osallistui yhteistyössä CEPF:n kanssa niiden painopistealueiden määrittelyyn, joissa metsänomistajaorganisaatiot voisivat olla aloitteellisia. Näistä tärkeimpänä teemana oli puun tarjonnan lisääminen yksityismetsistä kysynnän kasvaessa.

Työryhmä teki myös esityksen ilmastotyöryhmän perustamisesta osana metsätoimintasuunnitelman toimeenpanoa. Metsänomistajien aloitteesta työryhmässä käytiin myös laaja keskustelu vihreistä julkisista hankinnoista, jota varten metsänomistajat ja teollisuus valmistelivat etukäteen yhtenäisen viestin.

Kansainväliset metsä- ja ympäristöprosessit

Euroopan metsäministerikonferenssi

Euroopan metsäministerikonferenssi kokoontui 5.–7.11.2007 Varsovassa. Kokouksen erityisteemana oli metsien merkitys elämän laadulle. Euroopan maiden ministerit allekirjoittivat kokouksessa julkilausuman ja kaksi päätöslauselmaa, jotka koskevat puun edistämistä uusiutuvana energiana sekä metsien roolia ilmastonmuutoksen torjumisessa ja vesien suojelussa. Lisäksi kokouksessa päätettiin Euroopan metsäviikon järjestämisestä vuonna 2008.

Kokoukseen osallistui kaikkiaan 46 Euroopan maata sekä lukuisa joukko kansainvälisiä organisaatioita ja sidosryhmiä. Metsänomistajia kokouksessa edusti Euroopan metsänomistajajärjestö CEPF. Metsänomistajien puheenvuorossa korostettiin mm. metsänomistajien yhdistysten roolia metsäenergian saamisessa markkinoille sekä metsänomistajien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia metsäpoliittisessa päätöksenteossa.

Metsäasiantuntija Lea Jylhä edusti COPA:a metsäministerikonferenssia valmistelemissa asiantuntijakokouksissa. MTK osallistui konferenssin valmisteluun yhteistyössä CEPF:n kanssa sekä myös Suomen näkökantojen hahmottamiseen kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunnassa. MTK:n edustaja oli konferenssissa mukana Suomen delegaatiossa.

YK:n metsäfoorumi

Hallitusten ja metsällisten sidosryhmien edustajat kokoontuivat YK:n metsäfoorumin seitsemänteen istuntoon (UNFF7) New Yorkiin 16.–27.4.2007. Kokouksessa päätettiin maailmanlaajuisesta metsäsopimuksesta, joskaan sopimuksesta ei tullut laillisesti sitovaa. Niinpä paperista käytetäänkin virallisesti nimeä oikeudellisesti sitomaton metsiä koskeva asiakirja. Lisäksi sovittiin metsäfoorumin työohjelmasta vuoteen 2015 asti.

Uusi asiakirja määrittelee puitteet kansainväliselle yhteistyölle kestävä metsätalouden edistämiseksi ja metsien häviämisen estämiseksi. Metsänomistajien kannalta uutta ja merkittävää on se, että ensimmäistä kertaa sitten vuonna 1992 pidetyn Rion kokouksen jälkeen metsänomistajat mainitaan asiakirjatekstissä ja heidän panoksensa metsien kestävä hoidolle ja käytölle tunnustetaan. Asiakirjassa myös korostetaan julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä sopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa (ns. kumppanuushankkeet).

Hyväksytyn työohjelman mukaan UNFF kokoontuu jatkossa joka toinen vuosi. Kullekin istunnolle hyväksyttiin erityisteema seuraavasti:

- UNFF8 (v. 2009): Metsät ja muuttuva ympäristö
- UNFF9 (v. 2011): Metsien merkitys ihmisille, elinkeinoille ja köyhyyden poistamiselle
- UNFF10 (v. 2013): Metsät ja taloudellinen kehitys
- UNFF11 (v.2015): Tapahtuneen kehityksen ja työohjelman toteutumisen arviointi.

Keskustelut mahdollisesta laillisesti sitovasta metsäsovimuksesta siirrettiin vuoteen 2015.

Perhemetsänomistajat osallistuivat metsäfoorumin ohjelmaan kuuluvaan niin sanottuun sidosryhmäkeskusteluun. Tässä keskustelussa korostimme selkeitä maanomistus- ja metsien käyttöoikeuksien sekä metsätalouden kannattavuuden välttämättömyyttä kestävässä metsätaloudessa. Samoin toimme esille sen, että metsänomistajien organisaatioiden tulee voida osallistua kansainvälisten metsiä koskevien pelisääntöjen luomiseen.

Perhemetsänomistajien maailmanjärjestö (IFFA) järjesti yhteistyössä kylämetsätalouden edustajien kanssa miniseminaarin UNFF:n kokouksen yhteydessä. Seminaari sai jopa yllättävän hyvän vastaanoton. Perhe- ja kylämetsätalouden maailmanlaajuiset organisaatiot olivat nyt ensimmäistä kertaa virallisesti esillä tällaisella kansainvälisellä foorumilla. Hallitusten edustajat pitivät metsänomistajien järjestöjen mukana oloa hyvänä asiana ja toivoivatkin niiltä vahvaa panosta erityisesti UNFF9:ään, jonka erityisteema käsittelee metsien merkitystä paikallisille ihmisille mukaan lukien pienmetsänomistajat.

YK:n ilmastopöytäkirja

YK:n ilmastopöytäkirjan 13. osapuolikokous pidettiin Baliilla joulukuussa 2007. Baliilla päästiin sopuun

siitä, että neuvottelut avataan sopimuksesta, joka koskee ilmastotoimia vuoden 2012 jälkeen. Neuvotteluihin osallistuvat kaikki maat, ja niiden takaraja on vuosi 2009.

Balilla päätettiin käynnistää rahasto, joka tukee kehitysmaiden sopeutumista ilmastomuutokseen. Lisäksi päätettiin vahvistaa toimia puhtaan teknologian saamiseksi kehitysmaiden käyttöön. Metsäkadon vähentämiseksi ja metsien suojelun edistämiseksi päätettiin aloittaa kokeiluhankkeita. MTK osallistui metsäkysymyksiin liittyvään Suomen kantojen valmisteluun maa- ja metsätalousministeriön kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunnan kautta.

YK:n monimuotoisuussopimus

Kertomusvuoden aikana valmistauduttiin toukokuussa 2009 pidettävään monimuotoisuussopimuksen 9. osapuolikokoukseen. Kokouksen yhtenä pääteemana on metsien monimuotoisuus ja sitä koskevan työohjelman arviointi. MTK osallistui työhön ympäristöministeriön luonnon monimuotoisuuden kansainvälisen asiantuntijatyöryhmän kautta. Lisäksi MTK osallistui CEPF:n ja IFFA:n kautta kokouksen yhteydessä mahdollisesti järjestettävän metsänomistajien miniseminaarin suunnitteluun.

Yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa

Kansainvälistä metsäedunvalvontaa ja viestintää tehtiin yhteistyössä metsänomistajien kansainvälisten järjestöjen kanssa. EU:n tasolla edunvalvonnan pääyhteistyökumppanit olivat Pohjoismaiden metsänomistajajärjestöjen yhteistyöelin NSF ja Euroopan metsänomistajajärjestöjen liitto CEPF. Maailmanlaajuisiin kysymyksiin vaikutettiin yhteistyössä kansainvälisen perhemetsänomistajien liiton IFFA:n kanssa.

Yhteistyö MTK:n ja muiden Pohjoismaiden metsänomistajaorganisaatioiden välillä jatkui aktiivisena NSF:n (Nordiska skogsägarorganisationernas förbund) puitteissa, jonka vetovastuu kertomusvuonna oli Ruotsilla. Järjestöillä on ollut yhteinen edunvalvoja Brysselissä vuodesta 1995 lähtien. Brysselin toimistossa tapahtui miehistönvaihdos keväällä 2007 edunvalvojana kolme vuotta toimineen Tomas Landersin siirrettyä uusiin tehtäviin. Hänen seuraajanaan aloitti maaliskuun alusta Janne Näräkkä.

NSF:n yleiskokous järjestettiin syyskuussa Växjössä, jossa pohdittiin yhteisiä pohjoismaisia ja eurooppalaisia haasteita NSF:n markkinatyöryhmän ja viestintätyöryhmän ohjauksella. Lisäksi pohjoismaisten metsänomistajaorganisaatioiden metsäpääalliköt tapasivat vuoden aikana yhteensä viisi kertaa. Vuoden pääteemoja yhteispohjoismaisessa metsäedunvalvonnassa olivat mm. EU:n metsätoimintasuunnitelman toteutuksen käynnistäminen, puutuotteiden julkiset hankinnat, EU:n tulevan ilmasto- ja energiapaketin valmistelu sekä tähän liittyen metsäenergian edistäminen, metsät ja ilmastomuutos, metsät tutkimuksen seitsemännessä puiteohjelmassa sekä metsien rooli maaperädirektiivissä.

Euroopan metsänomistajajärjestöjen liitto (CEPF) kokoontui yleiskokoukseen kertomusvuonna kaksi kertaa. Southamptonissa, Englannissa pidetyssä yleiskokouksessa keskusteltiin mm. CEPF:n ja sen

jäsenorganisaatioiden roolista EU:n metsätoimintasuunnitelman toteutuksessa. Kokouksen yhteydessä järjestettiin erillinen bioenergia- ja ilmastokysymyksiä pohtiva seminaari. Seminaarin tulokset luovutettiin pohjan CEPF:n ilmasto- ja energiapolitiiselle strategialle.

Toinen yleiskokous pidettiin lokakuussa Brysselissä. CEPF:n toiminnan painopisteitä olivat vaikuttaminen EU:n metsätoimintasuunnitelman toteuttamiseen, metsänomistajien yhteistyön vahvistaminen sekä metsäenergiakysymykset. Lisäksi sovittiin vuosittaisten yleiskokousten määrän supistamisesta kahdesta yhteen ja hyväksyttiin päätös erillisen toimeenpanokomitean perustamisesta hallituksen työn avuksi.

COPA-COGECA:n metsätyöryhmä kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Työryhmä valmisteli metsänomistaja- ja tuottajajärjestöjen kantoja neuvoa-antavan metsä- ja korkkityöryhmän kokouksiin sekä ajan kohtaisiin EU-metsäpolitiikan kysymyksiin. Työryhmän toiveesta metsänomistajia edustavat eurooppalaiset organisaatiot (CEPF, COPA-COGECA, USSE, ELO) valmistelivat yhteisen kannanoton bioenergiasta ja vihreistä julkisista hankinnoista.

Vaikuttaminen kansainvälisiin metsä- ja ympäristökysymyksiin vahvistui huomattavasti IFFA:n aktiivisen toiminnan myötä. IFFA osallistui YK:n metsäfoorummin 7. istuntoon ja järjesti sen yhteydessä myös perhe- ja kylämetsätaloutta esitelleen oheistapahtuman. IFFA julkaisi oman internetsivustonsa viestinnän ja tiedonvaihdon tueksi. IFFA osallistui myös FAO:n metsäkomitean kokoukseen sekä otti kantaa mm. Maailman pankin globaaliin metsäyhteistyöaloitteeseen.

Kansainvälisessä metsäsertifiointiorganisaatiossa PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes) aloitettiin laaja kehittämistyö. PEFC:lle laadittiin uusi strategia, joka vahvistettiin syksyn yleiskokouksessa Münchenissä. Hyväksytyt strategian perusteella PEFC:n resursseja markkinointiin ja poliittiseen vaikuttamiseen tullaan lisäämään merkittävästi lähivuosina. Samalla organisaation henkilöresursseja lisätään ja keskuspaikka siirretään Luxemburgista Geneveen.

PEFC:n hyväksymien kansallisten standardien mukaan sertifioitujen metsien määrä kohosi yli 200 milj. hehtaarin. Nämä metsät edustavat noin kahta kolmatta osaa koko maailman sertifioidusta metsäpinta-alasta.

Sertifiointikeskustelussa korostui vuoden aikana erityisesti metsäsertifioinnin rooli eri maiden ja EU:n julkisten hankintojen poliitikkoja luotaessa sekä sosiaalisten kriteereiden merkityksen kasvu.

Muu kansainvälinen toiminta

The Forest Dialogue

MTK:n edustaja osallistui kesäkuussa metsäsektorin keskustelutilaisuuteen (The Forest Dialogue), joka koski perhemetsänomistajien roolia kestävässä metsätaloudessa. Keskustelussa käsiteltiin laajasti myös metsäsertifiointia. Metsänomistajaorganisaatioiden edustajat korostivat metsänomistajien organisaatioiden ja osuuskuntien roolia kestävässä ja aktiivisessa perhemetsätaloudessa. Metsäjohtaja Antti Sahi nimettiin metsänomistajien edustajaksi The Forest Dialoguen ohjausryhmään.